

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

PIK XLIX. Ч. 260. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 10. листопада 1941. No. 260. Jersey City, N. J., Monday, November 10, 1941. Vol. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Американський Українець Загинув на Контрторпедовці „Рюбен Джеймс”

„Бюфало Курієр Експрес” з 5. листопада б. р. подає, що між американськими вояками, що загинули за вітчизну на контрторпедовці „Рюбен Джеймс” є чотирьох з Бофальської округи. Між ними є **Еремій Стельмах**, років 19, що вступив до маринарки минулого січня, а по двох місяцях вправ був призначений до служби на „Рюбен Джеймс” як гарматчик. Погиблий оставив матір і дві сестри. Мати дістала від сина останнього листа 18. жовтня. Як доносить редакції „Свободи” рідня Покійного, лист до мами був писаний українською мовою.

Втрати Духовенства в Львівській Українській Епархії

Протягом останніх двох років втратила львівська українська греко-католицька епархія понад 50 священників, що померли природною смертю. Вивезено понад 40 священників, а закатовано чекістами понад 10. Значить, що в тій одній епархії не стає около 100 священників. Стільки ж втратили теж і другі епархії: перемиська і станиславівська. Під час відступу большевиків зістали вбиті чекістами в львівській епархії такі священники, яких смерть уже провірено: о. д-р Микола Конрад, професор Богословської Академії у Львові, о. д-р Станислав Сярок, парох Незнанова, о. д-р Андрій Ішак, професор Богословської Академії у Львові, о. Омелян Дурдела, парох Ляцького Великого, о. Януарій Федюк, студит і парох Кропивної ад Джурів, о. Олексій Боднар, парох Борщева (деканат Перемишляни), о. Ростислав Горчинський, парох Корелич, о. Володимир Садовський, парох Полюхова Малого. Щодо інших священників, про яких ідуть вісти, що їх вбито, годі подати певні вісти, бо тіла деяких помордованих уже годі було розпізнати, коли їх віднайдено.

МАЮТЬ ЗВІЛЬНЯТИ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ

РИМ. — Італійське радіо подало, що Німеччина звільняє тисячі українців, вояків червоної армії, що попали в полон та відсилає їх домі, щоб могли працювати в полі й фабриках. Так само мають звільнити також і югословян.

„Творинка” О. Слісаренка По Італійськи

Роман українського советського письменника О. Слісаренка п. н. „Творинка” друкується в перекладі Люджі Сальнія в італійському літературному місячнику „Летерри д'оджджі” (Сучасна література), що виходить у Римі. Сальвіні написав теж в однім з чисел цього місячника біографію Слісаренка і характеристику його творчості. Сальвіні відомий з цього, що займається перекладами з українського письменства вже від довгих літ.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У ЛЬВОВІ

У Львові почав працювати Український Театр, що повстав з об'єднання українських аматорських сил бувшого театру ім. Лесі Українки та театрів Оперн й Балет. Місто приділило для театру будинок Великого Театру.

Зацікавлення Україною в Швайцарській Пресі

Розвій воєнних подій в Європі й захоплення німецькими військами великої частини України, викликали в Швайцарії більше зацікавлення Україною і українським народом. Це помітно по пресі, яка присвячує цій справі щораз більше місця. І так бернський „Бунд” помістив, наприклад, дуже обширну статтю про Одесу і її торговельне значіння для України, як теж згадав за її роллю у минулій війні, коли український нарід підняв боротьбу за свою державність і незалежність. Згадав також і про те, що Совети зробили Одесу центром боротьби з українським селянством, що противилось большевицьким колективізаційним експериментам. Замітне те, що в Ціріху, що є осередком німецької частини населення, не видно в німецькій пресі ніякого прихильного тону до України. Наприклад часопис „Ді Тат” навіть не зачисляє Одеси до українських міст. Та назагал преса пише багато й прихильно до українського народу. Між іншим зазначає велику роллю, яка припадає Україні в дальшій стадії війни. На це вказує, наприклад, стаття п. т. „Від Ірану до Дніпра”, поміщена в „Ля Лют Сіндікаль”.

Злучені Держави Наразі не Виповідають Війни Німеччині

В Вашингтоні панує у політичних колах переконання, що Злучені Держави не виповідають наразі війни Німеччині, хоч причин до цього є доволі. Розуміють так, що Америка і без виповідження війни помагає всіми можливими способами тим, що воюють з Гітлером. А що виповідження війни не збільшилоб цієї допомоги, то нема потреби з тим дуже спішити. Але політичні провідники зазначають, що положення може змінитися кожної хвилини і вимагати навіть формального зірвання усяких зносин з Німеччиною та виповідження їй війни.

ІТАЛІЙСЬКА МОВА ЧЕТВЕРТОЮ УРЯДОВОЮ МОВОЮ У ЛЬВОВІ?...

БУДАПЕШТ (Мадярщина). 5. листопада. — Згідно з вістками, що надійшли зо Львова, італійська мова буде четвертою з ряду „урядовою мовою” в містах Східної Галичини, крім німецької, української й польської. На багатьох львівських ресторанах видніють написи, де поруч німецької та „одної з місцевих мов”, є також написи в італійській мові. На деяких львівських склепах, що мають товари першої потреби, видніють такі написи італійською мовою: „Вступ тільки для німців і італійців”. В Сх. Галичині, як подають, перебуває тепер багато італійського війська, яке їде на східний фронт.

„ДНІПРО І УКРАЇНА”

Французький Ліонський часопис „Прогрє” розписується в статті „Дніпро і Україна” про українські міста Придніпров'я та Донецького заглиблення та про їхнє значіння для України і Советів.

ЗАКЛИК БІБЛІОТЕКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Управа Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка (Філія Бібліотеки Української Академії Наук) звернулася з закликом до українського громадянства, друкарень та установ, передати до Бібліотеки всякого рода друки, незалежно від мови й змісту, — книжки, журнали, афіші, програми, відозви тощо, які тепер виходять чи виходили за большевицької окупації у Львові й на провінції.

УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМОВА ЦЕНТРАЛЯ

Українська Фільмова Централь відкриває у Львові щораз нові театри рухомих образів. Ще в липні висвітлювано в кінах „Коперник”, „Касино”, „Європа” й „Роксі”.

Американський Кореспондент в Україні

БЕРЛІН. — Кореспондент „Асошієтєд Прес”, що є придільний до німецьких військ в Україні, подає такі спостереження з українських земель:

„Булоб помилково твердити, що всі міста, з яких вивтікали большевики, є знищені. Майже справила знищені вогнем є центральні та промислові об'єкти міста, фабрики та варстати публічної ужитковості; часто машинерію забрано ще перед знищенням. Мешкальні домн здебільша не ушкоджені.

„Жінки й діти бушують по згарищах та шукають за деревом, щоб мати чим палити під час страшної зими. В багатьох містах слідне життя на торговцях. Там де на торговцях знищені будинки, торговля відбувається на столах чи відповідних стільцях.

„Прощітає вимінна торгівля. Часто за пару старих чобіт можна купити пляшку молока або мішочок соняшникових зернят... За тютюн можна все купити. Часто пшениця є найкращим вимінним середником.

„Українці вмють використувати соломі на всі лади: її уживають до спання, покривання дахів та палива. З вербової лози, що росте над берегами українських рік, плетуть плоти, кошики та драбини до возів”.

„ВІД ЧОРНОГО ДО БАЛТИЙСЬКОГО МОРЯ”

Такий є титул статті, що її поміщено в французькій газеті „Ле Піі Нісуа”, в якій говорить про велике гео-політичне значіння Дніпра в системі двох морей: Чорного і Балтійського.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,**Америка є Далі Проти-Комуністичною
— Каже Гариман**

ІНДІАНАПОЛІС. — В. Аверел Гариман, голова американської делегації на московську конференцію, говорячи 6. листопада через „Колумбія Бродкестінг Систем" з нагоди бенкету головного заряду Американського Легіону сказав таке: „Коли Америка помагає Росії у її війні проти Німеччини, то дає їй що поміч тому, що московський нарід воює проти воєнної машини Гітлера в обороні своїх домів та своєї землі. Однак ця поміч в ніякому разі не нарушує цього опозиційного становища, яке займає наш нарід проти комунізму".

Як відомо, Гариман, вертаючи з Москви до Америки, висловив в лондонському радіо промову, в якій схаактеризував Сталіна

як ярого й московського націоналіста, який воює за вдержання московської імперії як такої, а не як центру світового комунізму.

**УКРАЇНЕЦЬ МАЙОРОМ
В КАНАДІЙСЬКІЙ АРМІЇ**

ВІННІПЕГ (Ман., Канада). — Часопис „Будучність нації" з 1. листопада 1941. р. подає, що адвокат В. Й. Тютій з Гемилтону, Онтеріо, зівстав іменований майором дієвої армії Канади. Він є командантом 78. полевой батерії 13. похідного полку.

**Як Лозовський „Інформує" Чужинецьких
Кореспондентів Про Україну**

З Куйбишева, нової столиці Советського Союзу, подає „Нью Йорк-Таймс" з 6. листопада 1941. р. таку новинку:

„У відповідь на запит журналістів, п. Лозовський обговорив намагання німців встановити буфонарні уряди в підбитій території та заявив, що досі німці не мали ніяких успіхів у тій справі в Латвії, Литві та Україні, додав й. Лозовський.

„Скоропадський стояв на чолі гетьманського уряду в Києві в 1918. р., який одержавши визнання від німців, „закликав" їх на свою територію і тим дав претекст на окупацію, в якій взяло участь 27 дивізій.

„Від того часу Скоропадський служив німцям, а коли розібрано Чехословаччину то на короткий час він zorganizував був ляльковий уряд в Хусті, Карпатська Русь, який вів пропаганду за „українською самостійною

державою". Цю діяльність його вкоротила окупація Карпатської Русі, яку заняли мадяри".

Ось таке урядове „пояснення" дав „товариш" Лозовський чужинецьким журналістам в Куйбишеві! Якщо він інформує журналістів так само й в інших справах, то сумно, дуже сумно з тими інформаціями... Бож Данило Скоропадський ніколи не був гетьманом України. І ні він, ні його батько, Павло, не організували „лялькового уряду" в Хусті, бо цей уряд організували українці, уродженці Карпатської України під проводом свого довголітнього провідника о. Августина Волошина.

**ПЕРШІ ВІСТКИ З ОКУПОВАНОГО НІМЦЯМИ
КИЕВА**

ШКАГО (Ілл.). — Тижневик „Наш Стяг" з 1. листопада 1941. р. помістив довшу телеграму відомого гетьманського діяча Олександра Скорописа-Йолтуховського з краю, в якій між іншим написано:

„Дня 14. вересня прибуло понад тридцять американських, шведських, хорватських і інших журналістів до Києва. Оглядають цілком зруйнований Хрещатик, цікавляться українськими справами й майбутньою долею України. Електрика й вода вже функціонують в Києві; пущено в рух чимало промислових підприємств. В русі незруйнована кіно-студія, відчинено дев'ять кін, створено Хорову Капелю, яка крім концертів обслуговуватиме Софійський та Володимирівський собори".

В іншому місці телеграми подається про велике релігійне свято в Почаєві, в якому взяло

З ДУМОК ПРО ВІЙНУ

Найтрудніша війна, яку доводилось мені зводити, була та, що я її вів з моєю жінкою.

Пилип Македонський.

**„Козаки -- Непізнана
Нація"**

Швайцарський часопис „Журналь" згадав за запорозьких козаків і Богдана Хмельницького, поміщуючи при тому пам'ятник великого гетьмана, що є в Києві. В статті „Козаки — непізнана нація" пишеться про козаків, що мешкають довкола Азовського моря. Кажеться, що вони творять окрему етнічну одиницю, бо це нащадки потурчених слов'ян. Стаття передає доволі обширно історію козацтва, розміщення козаків і їхню історичну боротьбу з ворогами, зокрема з Московщиною. Написав її француз Арман Гаспар. Стаття кінчиться так: „Не зважаючи на різниці культури і мов всі козаки об'єднані спільним національним ідеалом. Отже краї, які вони замешкують, творять окремий, політичний, суспільний, а навіть господарський організм. Отже є можливим, що по сучаснім конфлікті повстане незалежна козацька держава, завданням якої буде бути передовим укріпленням проти постійної загрози Україні й Кавказови з півночі".

„ЧОТИРИ ШАБЛІ"

Це так зветься антологія українського письменства згідно пера Люїджі Сальвінія, видавана італійською мовою. Мікеле Вільні, в рецензії цієї антології, пише, між іншим, таке:

„Українська література, що народилася в періоді особливих контрастів, це щось більше ніж вияв діяльності миролюбних і каварняних письменників; це „вірую", і живе та палке світоглядом самоствердження людей, свідомих своїх політичних обов'язків, застережень та домагань супроти життя. Байдуке, чи вони революціонери, чи контр-революціонери. Це все люди більш прихильні до чину ніж до слова, що всіми засобами змагаються за досягнення своєї цілі...

„Може бути, що в цілому ці українці й не великі письменники; їх сторінки відбивають часто типові наївності й каденції, інколи недозрілі (хоч досконалий переклад Сальвінія їх змягчує), та проте від їх писань відбивається така досконала „близкість" до життя, така тверда „здібність" до „болю", — що примушує вас їх любити і подивляти".

Бритійська Гуяна є одинокою бритійською посілістю на південно-американським континенті.

П. ІВАН ЗАБЛОЦЬКИЙ з Нью-арку, Н. Дж., прошу зголоситися негайно до моєї канцелярії:

LEONARD TROSKIN
Порадник і Публічний Нотар
67 W. 44th St., New York City.
Tel. MUrray Hill 6-0918

Час для поради від 3. до 5. год. поп.

ВЗОРІ КАНВА, НИТКИ ДО
ВИШИВАННЯ D.M.
C. І СТЕМПІЛЬОВА-
НІ РІЧІ.
UKRAINIAN BAZZAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіз крові для подружого свідчення.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
Й ОКОЛИЦЮ****МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**МИРОН
ЛИТВИН
І СИН****УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕТРО
ЯРЕМА****УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною
металевою
труною, двома автами, караваном,
бальсамуванням, вики-
ванням Похоронного
Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїмком оди-
ня й належитостей за церковну
відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646